

DRUŽINSKA PRATIKAza leto
1929se dobiva povsod
1415za ceno
Din 5

Najcenejši ljudski koledar!

Cerkev se porušila. V italijanske mestu Bologna se je zrušila 21. novembra krog poldne kupola skoraj nove krasne cerkve, ki je posvečena presv. Krvi. Pozidana je bila od znamenitega stavbenika kot nekaj prav posebnega. — Stavba je bila tako nesrečno zgrajena, da so bila popravila kaj kmalu potrebna. Zgoraj omenjenega dne se je začel najprej luščiti omet, ki je zadel dva duhovnika. Ta sta še pravočasno opozorila ljudi, da so se odstranili iz cerkve. Posrečilo se je še, odnesti Najsvetejše iz cerkve, nakar se je sesula v notranjščino ogromna kupola. Pri nevarnem zrušenju je bil težje ranjen majhen deček.

Najboljše zdravilo. V premogokopnih revirjih grofije Kent na Angleškem je bila v zadnjih mesecih živahna komunistična agitacija med premogokopnim delavstvom. Vneti agitatorji so vabili delavstvo v komunizem in mu slikali Rusijo kot idealni delavski paradiz. — Vodstvo dotičnih podjetij pa je prišlo na izvirno idejo. Dvojico izmed največjih agitatorjev je na lastne stroške poslalo v Rusijo, naj se na mestu prepričata, kako se godi ruskemu proletarijatu. Slučajno — vzeli jima niso potnih listov, kakor je običajno pri tujcih, — sta imela popolno svobodo kretanja in sta po mili volji mogla obiskovati rudnike in priti v stik z delavstvom. Tako sta videla stvari, ki drugače tujcem ostanejo prikrite. Ob vrnitvi sta svojim tovarišem na Angleškem v najbolj črnih barvah naslikala delavske razmere v Rusiji.

Od vran napaden. V parku poljskega glavnega mesta Varšava se je zgodil te dni ta-le slučaj: 17 letni dečko Ivan Kasiner je splezal na drevo in je hotel razdreti staro vranje gnezdo. Naenkrat se je spustila nad drevo cela jata vran in napadla fanta. Napadeni se je spustil z vrha drevesa, a je običal med vejami. Vrane so dobile priliko, da so mu obdelale glavo s trdimi kljuni. Na pomoč so poklicali požarno brambo, da je rešila fanta, ki je bil nevarno okljuvan po celem telesu, a najbolj po glavi. Morali so ga prepeljati v bolnišnico.

Za kaj uporabljajo v Ameriki stare avtomobile? Velika nadloga za Zedinjene države so stari — obrabljeni avtomobili. Ako se občine ne pobrigajo, da jih odstranijo, ležijo kar na kupih zunaj mest. V nekem njujorškem okraju so sklenili, da bodo zasuli z 10 tisoč starimi avtomobili majhno jezero, ki je že dolgo v napotje prometu.

Nekateri se pretepajo pred poroko, drugi po poroki, — tretji pred in po. Na sodišče v New Yorku je v solzah prihitela 19 let stara Alice Drummond in zahtevala od sodnika, da ji izda takoj razporočno spričevalo. Še ko je govori-

la, je pridrvel za njo njen mož, in začel se je prizar, ki je bil sicer zanimiv, katerega pa sodnik kot mož miru ni smel trpeti. Komaj sta se namreč zagledala, sta si skočila v lase, in pričel se je pretep, ki bi delal čast najbolj proslulim handitom. S pomočjo stražnika ju je sodnik razmiril, da je nato slišal potek njunega zakonskega življenja. Poročila sta se pred dobrim tednom. Oba sta priznala, da sta se že pred poroko na svojih ljubezenskih sestankih večkrat zravšala, a tedaj je še Billy vedno prvi odjenjal. Po poroki pa je prišel do prepričanja, da imata žena in mož enake pravice, in je pričel na ženine udarce krepko odgovarjati. To je pa seveda bolelo in ženica se je zatekla po pomoč k sodniku.

Rusi ljubijo »vodko«. Po statistiki, ki jo je izdala protialkoholna liga v Moskvi, se popije v Rusiji na leto za 750 milijonov dolarjev žganja in vina, tako, da pride na vsakega prebivalca približno 89 dolarjev na leto. Ta liga je tudi vplivala na vlado, da bo v prihodnjih letih izdala dovoljenja za izdelavo opojnih pijač le za 105 milijonov galonov, namesto dosedanjih 237 milijonov, češ, da je v deželi dovolj stare zaloge, ki bo krila potrebe v prihodnjih petih letih.

Streljanje ljudi v množinah. Kje pa še ubijajo danes ljudi v celih skupinah? Kje drugje kakor v boljševiški Rusiji, kjer so prelili od prevrata do danes cele potoke človeške krvi. Ruski sovjetski mogočnjaki se še do danes niso umirili, ampak utrjujejo svoje vladarsko stališče z ognjem ter mečem. Sedaj so se vrgli med drugim na iztrebljenje korupcije, katero so zasejali sami. V mestu Astrahan se je vršila v zadnjem času obravnava proti 129 obtožencem. Trgovci so podkupljali uradništvo. Zadeva je prišla na dan. 14 trgovcev in uradnikov je bilo ustreljenih, vsi drugi so bili obsojeni na več letno ječo. V Moskvi je bilo obsojenih ter takoj ustreljenih več generalov, ki so bili obdolženi, da so delovali proti politiki ter gospodarstvu sovjetov. V južni Rusiji, na Krimu in ob Kaspiškem morju je na stotine kmetov na zatožni klopi, ker so se uprli boljševiškim zahtevam. Kazen za pretežno večino bo — krogla. Nikdar še ni bila kakšna ogromna pokrajina kakor je Rusija, preplavaljena s krvjo ter grozodejstvi, kakor je boljševiško carstvo skozi več nego 10 let.

Junaški oče. John Matijevich v Chikagu, strojevodja po poklicu, se je nahajal v kleti svoje hiše, ko je v kuhinji nad njim eksplodirala petrolejska pečica, ki jo je hotela zakuriti njegova žena. Mož je takoj odhitel v kuhinjo, ki jo je našel že vso v ognju. Rešil je najprej svojo ženo, na kateri je že gorela obleka, nato je šel nazaj skozi ogenj po enajstletnega sinčka. Požar pa se je tako hitro razširil, da ni mogel več v hišo, da bi rešil tri male hčerke, ki so spale v zibelkah in ki so zgorele.

Primarij Dr. Jos. Benčan, specialist za ženske bolezni in porodništvo, ordinira od 17. novembra v poslopu firme Scherbaum, Trg Svobode 6, Marijbor. 1439

Pohvala Slovencev.

Kakor poroča vrlo glasilo krščansko mislečih Slovencev v Ameriki »Amerikanski Slovenec« v svoji številki z dne 31. oktobra, je žensko društvo Marije Čistega Spočetja v Chikagi proslavilo petindvajsetletnico svojega obstoja in delovanja. Na proslavo so tudi povabili tamošnjega generalnega konzula naše države dr. Djura Kolombatoviča. V lepem govoru, ki ga je imel na generalni konzul, po rodu Srb, na tej svečanosti, je pohvalil uspešno in plovovito delovanje tega krščanskega ženskega društva, »katero je tekom teh 25 let v daljnem in tujem svetu uspelo, da obdrži čuječo narodno slovensko zavest v delo našega naroda, in to potom šole in cerkve.« S pohvalo je omenjal društveno delovanje za »širjenje narodne in verske zavesti, kajti to so edine in možne predpostavke za jačanje in vzdrževanje ljudske družbe, kar pa je zopet edina podlaga dobre in napredne države.«

Nato je na naslov Slovencev izrekel to-le priznanje: »Moram, da občudujem vaše slovenske organizacije v Ameriki, katere so vredne vse pohvale in katere v ostalem odgovarjajo vašim narodnim vrlinam, ki jih posedujete v vaši ljubljeni in daljni domovini. Ako bi na srečo tudi ostala naša plemena, hrvatsko in srbsko, pokazala enako svojstvo in smisel za organizacijo, društvenost in red, bi mi Jugoslovani v Ameriki igrali zelo važno ulogo, ki bi bila dostojna naši težki prošlosti in naši boljši bodočnosti, nego li danes, ko smo tu v Ameriki, razstreseni, razcepljeni v razna verska, plemenska in strankarska društva.

*

Dolgotrajnost človeškega življenja

Prvi je izračunal povprečno življenjsko dobo leta 1693 matematik in zvezdoslovec Halley. Povprečna življenjska doba današnjega človeka se giblje med 35. in 45. leti. Tretjina vseh istočasno rojenih ljudi umrje že pred 20. letom starosti, polovica jih doseže starost 40 let, petina jih doživi 70. leto in niti dva odstotka 90. leta.

Povprečna življenjska doba je v veliki meri odvisna od umrljivosti dojenčkov. Od 8. do 18. stoletja je znašala povprečna življenjska doba približno 33 let. Z izboljšanjem zdravstvenih razmer in z bojem proti umrljivosti dojenčkov se je povprečna življenjska doba v preteklem stoletju dvignila.

Za življenjsko dobo posameznega človeka je seveda v prvi vrsti važen razvoj in pa način življenja. Velikega pomena je pa tudi poklicna delavnost. Ne samo takozvani nezdravi poklici (izdelovanje strupov, nezdrav zrak v delavnicah itd.), ampak tudi hitrost in način dela vpliva na življenjsko dobo. Neugodne so razmere pri pripadnikih gostilniškega obrta in v industrijah, v katerih se predelujejo strupene snovi ali v katerih posamezni deli telesa posebno močno trpe. Neugodne so razmere tudi pri poklicih z nerednim, raz-

burljivim življenjem, kakor na primer pri bankirjih, umetnikih, časnikarjih in zdravnikih. Nasprotno pa imajo delavci na prostem, kmetje, učitelji, uradniki in duhovniki ugodne življenjske izgleda.

Meja človeškega življenja je približno pri 100 letih. Stari pisatelji so sicer poročali, da so posamezni ljudje dočakali starost 150 do 180 let; vendar so to izrodki domišljije. V neki bavarski statistiki iz leta 1871 je bilo navedenih 27 oseb s starostjo nad sto let. Ko so statistiko natančno preiskali, so našli, da je bila samo ena oseba stara nad sto let, petnajst oseb pa ni bilo niti 90 let starih. Poročila o življenjskih dobah nad 100 let prihajajo preveč iz neciviliziranih krajev, kjer še niso vodili tozadevnih seznamov.

O Angležu Thomasu Parru, ki je umrl v Londonu leta 1635 baje v starosti 152 let in devet mesecev, poroča znameniti zdravnik Harvey, da se je v starosti 120 let poročil z mlado vdovo, ki je zagotavljala, da ni na njem nikdar opazila starosti. Parr se je preživljal baje izključno le z mlekom in plesnivim sirom. Umrl je radi prenapasnosti, ker ga je angleški kralj pozval k sebi v London in ga tako kraljevski gostil, da je kmalu nato umrl. — Hufeland poroča o nekem norveškem kmetu, ki je baje leta 1797 umrl 160 let star, ko je bil njegov najstarejši sin star 103 leta, njegov najmlajši pa devet let. — Poročila o izredni starosti so, kakor kaže ta navedena slučaja, vedno opremljena s pečatom neverjetnosti.

Znanstvena opazovanja so pokazala, da je starost 105 let izredno redka. Med približno 40 milijoni in pol ljudi, ki na zemlji vsako leto umro, je približno 17 oseb starih 106 let, 10 oseb 107 let, 4 osebe 108 let, 2 osebi 109 let in kvečjemu ena oseba 110 let.

*

○ pridelovanju riža.

Res je, da se tudi naš slovenski kmet veliko poti ter trudi z obdelovanjem zemlje in raznimi poljskimi pridelki. Vendar pa nista njegov trud ter delo niti ena stotinka tega, kolikor se mora kmetijski narod pehati pri pridelovanju riža. Riž je danes razširjen po celem svetu. Vse ga uživa, ali malokomu je znano, kako težavna je pridelava te kitne vrste. Domovina ter zibelka riža sta Kitajska in Japonska. Na celem svetu najboljši riž pridelujejo Japonci.

Kakor znano, ne uspevajo rižna polja kje na suhem, ampak morajo biti tla premočena, nekaka redka brozga, ki sega odraslemu človeku do kolena.

Na Japonskem najdemo rižno kulturo v hribovskih pokrajinah, kjer se dvigujejo polja v terasah. Za riž je treba vode in sicer veliko. Večkrat jo napeljejo iz kake reke po več kilometrov daleč. Potem jo pa iztakajo po žlebih s pomočjo široko-lopatih koles.

Začetkom aprila riževa polja še potivajo. Od začetka aprila do sredine traja obdelava. V teh dneh vidimo ubogi japonski kmetijski narod, kako čofota od zore do mraka po blatu in ga prebrača. Redki so oni, ki imajo za ora-

nje mlakužaste zemlje vola, konja ter lesen plug. Preobračanje rodnega blata se vrši po pretežni večini z lesnim orodjem ter z roko.

V sredini aprila poseje Japonec riž, ki začne klti v 5—6 dneh. Posamezne bilke pustijo rasti do konca maja ali do začetka junija. V tem času zopet oživijo blatna polja. Poljedelec mora do kolena v blato in presaja posamezna riževa stebelca v natančno preračunani razdalji eno od drugega in za ravno potegnjenim motvozom. To delo je posebno težavno, ker ravno v teh dneh solnce neznosno pripeka.

Oktober je riž zrel, požanjejo vsako rastlino posebej ter povežejo v majhne snope. Požeto zmlatijo ter očistijo plevela. Vejanje je za sedanje čase strojev še čisto priprosto. Eden Japonec siplje neočiščeni riž iz višine na zemljo, drugi pa pahlja s pahljačo ter odpihava pleve. Očiščeno žito spravljajo v zaobje iz riževe slame in ga takoj prodajo.

Zgoraj smo omenili, da je japonski rižev pridelok najboljši na celem svetu. Radí tega japonski kmet pusti doma le toliko od svojega pridelka, kolikor se ga rabi za največje praznike ter za bolnike, vse drugo roma v svet. Ker se Japonci največ preživljajo z rižem, uvažajo najbolj cene sorte od drugod.

Rižovo slamo uporabljajo za pletenje vrvi, obuvala, preproge itd.

Primarij dr. Černič Mirko, specialist za kirurgijo se je preselil in ordinira v sanatoriju v Mariboru, Gosposka ul. 49 (tik gimnazije) tel. št. 2358 od 8.—9. ure in od pol 14.—15. ure. 1426

Dr. Rajh Stefan, odvetnik v Celju, posluje sedaj v Razlagovi ulci št. 3, prvo nadstropje, Celje. 1449

Zdravnica Dr. med. Klara Kukovec se je vrnila in sprejema spet Krekova ulica 18, Maribor. 1455

Pri lenivosti črevesja, boleznih jeter in žolča, odebelelosti in protinu, katarju želodca in črevesa, obolenjih danke, odpravi naravna FRANZ JOSEFOVA grenčica zastajanja v trebušnih organih hitro in brez bolečin. Dolgoletne izkušnje po bolnišnicah uče, da uravnava »FRANZ JOSEFOVA« voda izborna delovanje črevesa. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah. 1116

V Celju pri kolodvoru nasproti zajutrkovalnice R. Zamparuti, je sedaj popolnoma preurejena trgovina z manufakturnim in modnim blagom, klobuki itd., katero je prevzel mlad in agilen trgovec g. Josip Jelovšek. Da si pridobi stalne odjemalce in njih zaupanje ima v zalogi samo prvovrstno blago po res ugodnih in konkurenčnih cenah. Kdor se hoče dobro in poceni obleči, naj se pred nakupom prepriča pri omenjeni tvrdki, kjer bo dobil res dobro blago in bo tudi solidno postrežen. Obenem ima g. Jelovšek kot reklamo 10 dinarske bankovce. Vsak, kdor kupi v njegovi trgovini raznega blaga v znesku za 150 Din in se izkaže s takim reklamnim bankovcem mu njegova blagajna izplača v gotovini 10 dinarjev, tako, da kdor kupi za 1000 Din, lahko zamenja 7 komadov teh reklamnih bankovcev. To je posebno za one, ki pridejo z vlakom, ker imajo s tem povrnjene potne stroške. Kdor ima tak reklamni bankovec, naj istega ob prihodu v Celje zamenja pri omenjeni tvrdki, katero tudi mi vsakomur najtopleje priporočamo. 1446

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto, dne 23. novembra, so pripeljali špeharji na 55 vozov 162 zaklanih svinj, kmetje 8 vozov sadja, 22 vozov krompirja, 10 vozov čebule, 28 vozov zelja, 12 vozov sena in en voz slame. Svinjsko meso je bilo po Din 15—30, krompir 0.80—1.25, čebula 1.50—3, zelje 0.75—1. Seno Din 100 do 110, slama Din 70. Pšenica 2.50, rž 2.25, ječmen 2, oves 1.50, kuzuza 2, ajda 2, ajdovo pšeno 5 do 5.50, proso 3—3.50, fižol 3.50—4, grah 4—5. Kokoš 30—35, piščanci 30—70, gos 65—75, puran 60—70, domači zajec 10—40. Kislo zelje 4, kislja repa 2, gobe 1—1.50. Jabolka 3—8, hruške 6—10, slive. Mleko 3, smetana 12—14, surovo maslo 40. Jajca 1.75—2, med od 16—18 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 22. novembra 1929 je bilo pripeljanih 376 svinj in ena koza. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad od Din 80—100; 7—9 tednov stari 150—200; 3 do 4 mesece stari 350—400; 5—7 mesecev stari od Din 450—500; 8—10 mesecev stari od Din 550—800; eno leto stari od Din 1000—1300. En kg žive teže od Din 10—12.50, en kg mrtve teže od Din 17—18. Koze, komad Din 100. Prodanih je bilo 292 svinj in ena koza.

*

Gospodarska obvestila.

Kolje za vinograde in za sadno drevje, kakor vsake vrste rezan les prodaja ali zamenja za dobro vino Franjo Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica št. 25. 1376

Ali bo res »šmarnica« prepovedana? V zagrebških in beograjskih listih čitamo, da je minister za kmetijstvo profesor dr. Frangež izdal dne 2. novembra 1929 pod št. 27.301/II odredbo, da se odslej prepoveduje saditi trto šmarnico, ali kakor jo ponekod imenujejo: direktor. Odredba naglašja, da bodo morali lastniki vinogradov šmarnico izkrciti najdalje do leta 1932. Tudi nov državni vinski zakon, ki ga bo v bližnjih dneh sedanja vlada izdala, bo predvideval zabranitev šmarnice v vinorodnih krajih. Kmetijski, posebno pa vinogradniški strokovnjaki so večinoma mnenja, da smo si Slovenci s šmarnico pokvarili sloves slovenskih vin, ker se meša preveč šmarnice. Avstrijci, ki dajo naša vina preiskati, najdejo pri večini vina, ki se uvažja iz Slovenije in Hrvatske, primešano šmarnico. Celo ljutomerska in haloška vina že vsebujejo marsikje osovraženo šmarnico. Ministrska odredba pravi, da bo po letu 1932 vsaka prodaja šmarnice strogo zabranjena. Istotako se bodo morali vinogradi očistiti trte šmarnice. Po novem zakonu bo tudi zabranjeno saditi vinsko trto na zemljiščih, ki sodijo bolj za njive ali druge kulture. — Po naših krajih je mnogo šmarnice. — Pijačo od te trte uporabljajo ljudje večinoma za domačo pijačo. Ali bo zabranjena šmarnica tudi v teh krajih, kjer nimajo dovolj sadja, o tem razpiš ministra dr. Frangeša ne govori. »Slovenski Gospodar« bo o vsem tem pravočasno opozoril svoje bralce.

Vsem pedružnicam in gg. poverjenikom. Ulogo Hmelj. društva z dne 16. oktobra tega leta št. 574 v zadevi odpisa